

Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (prvo vijeće)

6. rujna 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 99. Poslovnika Suda – Izručenje državljanina države članice Unije trećoj državi u kojoj postoji opasnost da bude podvrgnut smrtnoj kazni – Građanstvo Unije – Članci 18. i 21. UFEU-a – Članak 19. stavak 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Zaštita od izručenja”

U predmetu C-473/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bezirksgericht Linz (Općinski sud u Linzu, Austrija), odlukom od 24. srpnja 2015., koju je Sud zaprimio 7. rujna 2015., u postupku

Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR

protiv

Eugena Adelsmayra,

SUD (prvo vijeće)

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednik vijeća, E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev i C. G. Fernlund (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za odvjetničko društvo Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR, A. Hawel, E. Eypeltauer, A. Gigitner i N. Fischer, *Rechtsanwälte*,
- za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,
- za češku vladu, J. Vlácil i M. Smolek, u svojstvu agenata,
- za Irsku, E. Creedon i L. Williams kao i D. Kelly i A. Joyce, u svojstvu agenata, uz asistenciju M. Gray, *barrister*,
- za mađarsku vladu, M. M. Tátrai i M. Z. Fehér, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

– za Europsku komisiju, R. Troosters i S. Grünheid, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, u skladu s člankom 99. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 18. UFEU-a i članka 6. i članka 19. stavka 2. UFEU-a te članaka 47. i 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između odvjetničkog društva Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR i Eugena Adelsmayra u vezi s plaćanjem naknade zbog otkazivanja ugovora motiviranoga strahom od izručenja.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 3 Peter Schotthöfer & Florian Steiner, odvjetničko društvo iz Münchena (Njemačka), pozvalo je E. Adelsmayra, austrijskog liječnika s boravištem u Austriji, da tijekom siječnja 2015. održi predavanje klijentima tog društva u vezi s uvjetima rada i sudskim postupcima u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, zemlji u kojoj je od 2004. obavljao profesiju liječnika anesteziologa i specijalista za intenzivnu njegu tijekom više godina.
- 4 Tijekom veljače 2009. jedan od pacijenata kojeg je E. Adelsmayr liječio u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, koji je bio teško bolestan i pretrpio više srčanih udara, preminuo je nakon operacije, nakon novog srčanog udara. Odgovornost za njegovu smrt bila je pripisana E. Adelsmayru.
- 5 Nakon pritužbe jednog liječnika iz bolnice u kojoj je E. Adelsmayr obavljao svoju djelatnost provedena je istraga, koju je obavio upravo taj liječnik. On je zaključio da je riječ o ubojstvu.
- 6 Tijekom 2011. pokrenut je postupak u Dubaiju (Ujedinjeni Arapski Emirati), tijekom kojeg je državno odvjetništvo zatražilo izricanje smrtno kazne E. Adelsmayru. On je 2012. napustio Ujedinjene Arapske Emirate. Osuđen je u odsutnosti na doživotnu kaznu zatvora *ad interim*, s tim da je inicijalni postupak mogao u svakom trenutku ponovno započeti i dovesti do toga da se dotičnoj osobi izrekne smrtna kazna.
- 7 U Austriji je također pokrenut kazneni postupak protiv E. Adelsmayra u vezi s kaznenim djelom koje mu se stavlja na teret u istrazi u Ujedinjenjem Arapskim Emiratima. Austrijsko državno odvjetništvo je obustavilo taj postupak 5. svibnja 2014. nakon što je utvrdilo da je „tuženik dokazao da je izgledno da je postupak koji se vodi u Dubaiju vjerojatno rezultat zavjere protiv njega”.
- 8 Austrijska tijela preporučila su E. Adelsmayru da se u pisanom obliku obrati pojedinim državama radi provjere može li ući na njihovo državno područje bez opasnosti da bude predan tijelima Ujedinjenih Arapskih Emirata.
- 9 Tijekom listopada 2014. E. Adelsmayr je primio ponudu odvjetničkog društva Peter Schotthöfer & Florian Steiner u vezi s predavanjem iz točke 3. ovog rješenja. Na temelju te ponude potpisan je ugovor.

10 Točka 5.1. tog ugovora u vezi s plaćanjem naknade za slučaj otkazivanja tog ugovora glasi:

„Govornik se obvezuje, u slučaju otkazivanja predmetnog izlaganja zbog razloga koji mu se mogu pripisati, u razdoblju od mjesec dana prije dana predavanja, platiti organizatorima paušalnu naknadu u visini od 150 eura.”

11 Krajem studenoga 2014. E. Adelsmayr je, zbog napetosti između Republike Austrije i Kraljevine Saudijske Arabije, počeo osjećati zabrinutost u vezi s putovanjem u Njemačku radi održavanja svojeg predavanja. Zatražio je od njemačkih tijela izdavanje propusnice, napominjući da je nužan brzi odgovor jer nakon 15. prosinca 2014. više neće biti moguće otkazati navedeno predavanje.

12 Budući da od navedenih tijela nije dobio odgovor, E. Adelsmayr je 12. prosinca 2014. u pisanom obliku obavijestio odvjetničko društvo Peter Schotthöfer & Florian Steiner o otkazivanju tog predavanja.

13 Odvjetničko društvo Peter Schotthöfer & Florian Steiner je, pozivajući se na točku 5.1. ugovora sklopljenoga s E. Adelsmayrom, potomjem uputilo pismo opomene sa zahtjevom za plaćanje iznosa od 150 eura, a nakon toga i platni nalog 3. veljače 2015.

14 Sud koji je uputio zahtjev navodi da na dan kada je pokrenuo postupak pred Sudom nije bio izdan nikakav međunarodni uhidbeni nalog za E. Adelsmayra. Taj sud se pita je li otkazivanje tog predavanja motivirano razlozima koji se mogu pripisati dotičnome ili je njegov strah u vezi s ulaskom na njemačko državno područje osnovan.

15 U tim je okolnostima Bezirksgericht Linz (Općinski sud u Linzu, Austrija) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li načelo nediskriminacije uspostavljeno člankom 18. UFEU-a tumačiti na način da se, u slučaju da država članica ima u svojem pravnom poretku propisanu odredbu poput članka 16. stavka 2. Temelnog zakona Savezne Republike Njemačke koja predviđa zabranu izručenja vlastitih državljana trećim zemljama, ono mora primijeniti i na državljane drugih država članica koji borave u dotičnoj državi članici?

2. Treba li članak 19. stavak 2. i članak 47. [Povelje] tumačiti na način da država članica Unije [...] treba odbiti zahtjev treće zemlje za izručenje koji se odnosi na građanina Unije koji boravi na državnom području dotične države članice ako kazneni postupak na kojem se temelji zahtjev za izručenje i sudska odluka donesena u odsutnosti optuženika u trećoj zemlji nisu bili spojivi s minimalnim standardima međunarodnog prava, načelima javnog poretka Unije i načelom pravičnog suđenja?

3. Konačno, treba li članak 50. [Povelje] ili načelo *ne bis in idem* zaštićeno sudskom praksom Suda tumačiti na način da je izricanje prve osude u trećoj zemlji i kasnija obustava postupka zbog nepostojanja stvarnih razloga za daljnji progon u državi članici Unije [...] prepreka za daljnji progon od strane treće zemlje?

4. U slučaju pozitivnog odgovora na jedno od prva tri pitanja, treba li članak 6. [Povelje] („pravo na slobodu”) tumačiti na način da se građanin Unije u slučaju zahtjeva treće zemlje za izručenje također ne smije staviti u pritvor radi izručivanja?”

O prethodnim pitanjima

- 16 Na temelju članka 99. svojega Poslovnika, kad je pitanje postavljeno u prethodnom postupku jednako pitanju o kojem je Sud već odlučivao, kad se odgovor na takvo pitanje može jasno izvesti iz sudske prakse ili kad odgovor ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji, Sud može u svakom trenutku na prijedlog suca izvjestitelja te nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika odlučiti obrazloženim rješenjem.
- 17 U ovom predmetu valja primijeniti tu odredbu.
- 18 Svojim drugim pitanjem, koje treba ispitati na prvom mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 19. stavak 2. i članak 47. Povelje tumačiti na način da zahtjev treće zemlje za izručenje, koji se odnosi na građanina Unije koji je, koristeći se svojim pravom na slobodno kretanje, napustio državu članicu svojeg podrijetla da bi boravio na državnom području druge države članice, ova potonja treba odbiti kada za tog građanina postoji ozbiljna opasnost da u slučaju izručenja bude podvrgnut smrtnoj kazni.
- 19 Kada je riječ o primjenjivosti Povelje u predmetu poput ovoga u glavnom postupku, treba podsjetiti da je Sud već presudio da odluka države članice o izručenju građana Unije, u situaciji kada je on iskoristio svoje pravo na slobodno kretanje unutar Unije, tako što je iz države članice čiji je državljanin otišao u drugu državu članicu, potpada pod područje primjene članka 18. i 21. UFEU-a i stoga pod pravo Unije u smislu članka 51. stavka 1. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 6. rujna 2016., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, t. 31. i 52.).
- 20 Sud na temelju toga zaključuje da su njezine odredbe i osobito njezin članak 19. primjenjivi na takvu odluku (vidjeti u tom smislu presudu od 6. rujna 2016., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, t. 53.).
- 21 Ta razmatranja također se primjenjuju u ovom predmetu koji se odnosi na mogućnost da austrijski državljanin uđe u državu članicu različitu od one čiji je državljanin, u ovom slučaju Saveznu Republiku Njemačku, da bi tamo održao predavanje i pritom iskoristi svoju slobodu kretanja bez izlaganja riziku izručenja.
- 22 U vezi s tumačenjem članka 19. stavka 2. Povelje, treba podsjetiti da na temelju te odredbe nitko ne smije biti udaljen, protjeran ili izručen državi u kojoj postoji ozbiljna opasnost da bude podvrgnut smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.
- 23 Sud je presudio da, u slučaju da je državi članici podnesen zahtjev treće države za izručenje državljanina druge države članice, ta prva država članica mora provjeriti ugrožavaju li se izručenjem prava iz članka 19. Povelje (presuda od 6. rujna 2016., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, t. 60.).
- 24 U tom pogledu, ako nadležno tijelo države članice od kojeg se izručenje traži raspolaže dokazima koji potvrđuju stvarnu opasnost nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja prema osobama u trećoj državi koja traži izručenje, ono je dužno na temelju objektivnih, vjerodostojnih, preciznih i odgovarajuće ažuriranih dokaza ocijeniti postojanje te opasnosti prilikom donošenja odluke o izručenju osobe toj državi (vidjeti u tom smislu presudu od 6. rujna 2016., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, t. 58. i 59.).
- 25 U ovom predmetu sud koji je uputio zahtjev navodi da je državno odvjetništvo u tijeku svojeg postupka u Ujedinjenim Arapskim Emiratima zatražilo izricanje smrtno kazne E. Adelsmayru. On dodaje da je dotična osoba osuđena u odsutnosti na doživotnu kaznu zatvora, ali samo *ad interim*, i da se smrtna kazna može izreći u slučaju ponovnog pokretanja kaznenog postupka nakon njezina izručenja.
- 26 Iz toga slijedi da E. Adelsmayru prijeti „ozbiljna opasnost”, u smislu članka 19. stavka 2. Povelje, da bude osuđen na smrtnu kaznu u slučaju izručenja.

- 27 Stoga na drugo pitanje, u mjeri u kojoj se odnosi na članak 19. stavak 2. Povelje, treba odgovoriti da tu odredbu treba tumačiti na način da zahtjev treće zemlje za izručenje koji se odnosi na građanina Unije koji je, koristeći se svojim pravom na slobodno kretanje, napustio državu članicu svojeg podrijetla da bi boravio na državnom području druge države članice, ova potonja treba odbiti kada za tog građanina postoji ozbiljna opasnost da u slučaju izručenja bude osuđen na smrtnu kaznu.
- 28 Uzimajući u obzir odgovor na taj dio drugog pitanja, nije potrebno ispitati to pitanje u dijelu u kojem se odnosi na članak 47. Povelje, kao ni na prvo, treće i četvrto pitanje.

Troškovi

- 29 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće), odlučuje:

Članak 19. stavak 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima treba tumačiti na način da zahtjev treće zemlje za izručenje koji se odnosi na građanina Unije koji je, koristeći se svojim pravom na slobodno kretanje, napustio državu članicu svojeg podrijetla da bi boravio na državnom području druge države članice, ova potonja treba odbiti kada za tog građanina postoji ozbiljna opasnost da u slučaju izručenja bude osuđen na smrtnu kaznu.

Potpisi